

değişiklikler. Kanda çok çeşitli antikorlar bulunur: DNA'ya, RNA'ya, hücre çekirdeğine, kan hücrelerine, histonlara, nöronlara ve fosfolipidlere karşı antikorlar vardır; anti-fosfolipid antikor damarlar da pıhtı yapar, kanama ve düşük yaptırır ve frenji testini yalancı (+) yapar. Hastalığa eğilim kalıtsal olabilir. Güneş ışınları (UV) ve kadınlık hormonu (östrojen) hastalığı şiddetlendirir. Kanda B lenfositleri aşırı aktif olup fazla antikor yaparlar. Buna karşı T yardımcı ve T süpresör-sitotoksik lenfositlerin aktivitesi azalmıştır. Bu hastalarda antijen-antikor kompleksleri (immün kompleksler), hücrelerde kompleman (C) reseptörleri eksik olduğundan, uzun süre kanda kalır ve organlara çöker. Örneğin kompleman bağlayıcı katyonik antikorlar, böbrek damar yumakçıklarının dayandığı zara (glomerüler bazal membran) gelir ve buradaki polyanionlarla birleşir, antijen bağlar ve bu zarı tahrip eder. Ayrıca bağırsak bakterilerinin hücre duvarındaki fosfolipidler, B lenfositlerini antikor yaptıracak şekilde uyarabilir. Bu fosfolipidlere karşı oluşan antikorlar, DNA'nın ana yapı taşlarından deoksiribose'a da karşıdır (çapraz reaksiyon). UV ışınları, DNA'nın veya deri üst ve alt tabakaları (epidermis-dermis) birleşme çizgisinin yapısını değiştirerek hastalığı şiddetlendirir. Böylece güneşe maruz kalmak, deride kırmızılıklara ve saç dökülmelerine neden olur (saçlar genellikle yenidoğulardan büyür, diskoid lupus denen lokalize şekil hariç). Deride ve organlarda görülen tahribin temel nedeni, antijen-antikor komplekslerinin damar çeperlerine çokerek damar iltihabı (vaskülit) yapışdırır. Kemik damarlarının tikanışı, şiddetli kalça ve omuz ağrıları yapar (iskemik kemik nekrozu). Teşhiste en önemli testler kanda ANA (anti-nükleer antikor), anti-ds DNA, anti-Sm'nin (+) oluşu ve kompleman (CH₂₀, C₃, C₄) azalışıdır.

Yüzde, kelebek biçimi kızarma ve parmak sırtlarında veya tırnak diplerinde görülen kızarmalar teşhiste çok önemlidir. SLE'de hamilelik %30-50 olguda düşük veya ölü doğumla sonuçlanır. Hamileliğin ilk 3 ayında ve doğumdan sonraki ilk 6 haftada hastalığın şiddeti artabilir. Kortizon benzerleriyle tedaviye hamilelikte devam edilebilir; çünkü bu ilaçlar plasenta'da inaktive olur ve bebeğe zarar vermez (bazen bebek düşük ağırlıklı doğabilir, nadiren yeni doğmuşta SLE, diskoid lupus ve doğuştan kalp bloku olabilir).

Prokainamid ve hidralazin gibi ilaçlar, "ilâca bağlı SLE"ye neden olur. SLE tedavisinde en önemli ilaçlar kortizon benzerleridir (prednizolon vb), bu tedaviyle hasta iyileştirilebilir ve ağrısız yaşatılabilir. İlaçlar ağız yoluyla, merhem olarak veya deri içine enjekte edilerek verilir. Deri SPF No'su en az 15 olan bir anti-UV merhemle güneşten korunmalıdır. Eklem ve kas ağrıları için ağrı kesiciler verilir. Bazı durumlarda bağırsıklığı azaltıcı ilaçların da verilmesi gerekebilir. Bu hastalığa lupus eritematosus (= kırmızı kurt) denmesinin nedeni, eski hekimlerin hastanın yüzünü nedense kırmızı bir kurda benzetmeleridir.

Teknoloji Vitrini

Haz: Gürkan ÖZTÜRK

SAĞLIĞINIZIN DİJİTAL GÖSTERGESİ

İngiltere'de yapılan dijital göstergeli minimonitör, tansiyon ve nabız ölçümünde büyük kolaylıklar sağlıyor. Parmağınıza geçirdiğiniz küçük hava yastığı, bir düğmeye bastığınızda otomatik olarak şişiyor.

ARTIK KARANLIKTAN KORKMAYIN

Lifescan isimli yeni piyasaya çıkan bu cihaz, kızıl ötesi ışınlar için bir dedektöre sahip. İnsan vücudundan yayılan bu tür ışınları algılayan cihaz, karanlık bir odaya girmeden önce içeride kimsenin olup olmadığını sessiz titreşimlerle size haber veriyor. Karanlıkta 22 metreye kadar "görebilen" aygıtın fiyatı 399 dolar.

ALTI KASETLİ TEYP

Pioneer CT-M6R, altı adet kaseti ardarda ya da her birinin içinden seçilen parçaları peşi sıra çalabiliyor. Ayrıca kasetlerin hepsine aynı anda kayıt da yapabiliyor. Fiyatı 450 dolar.

